

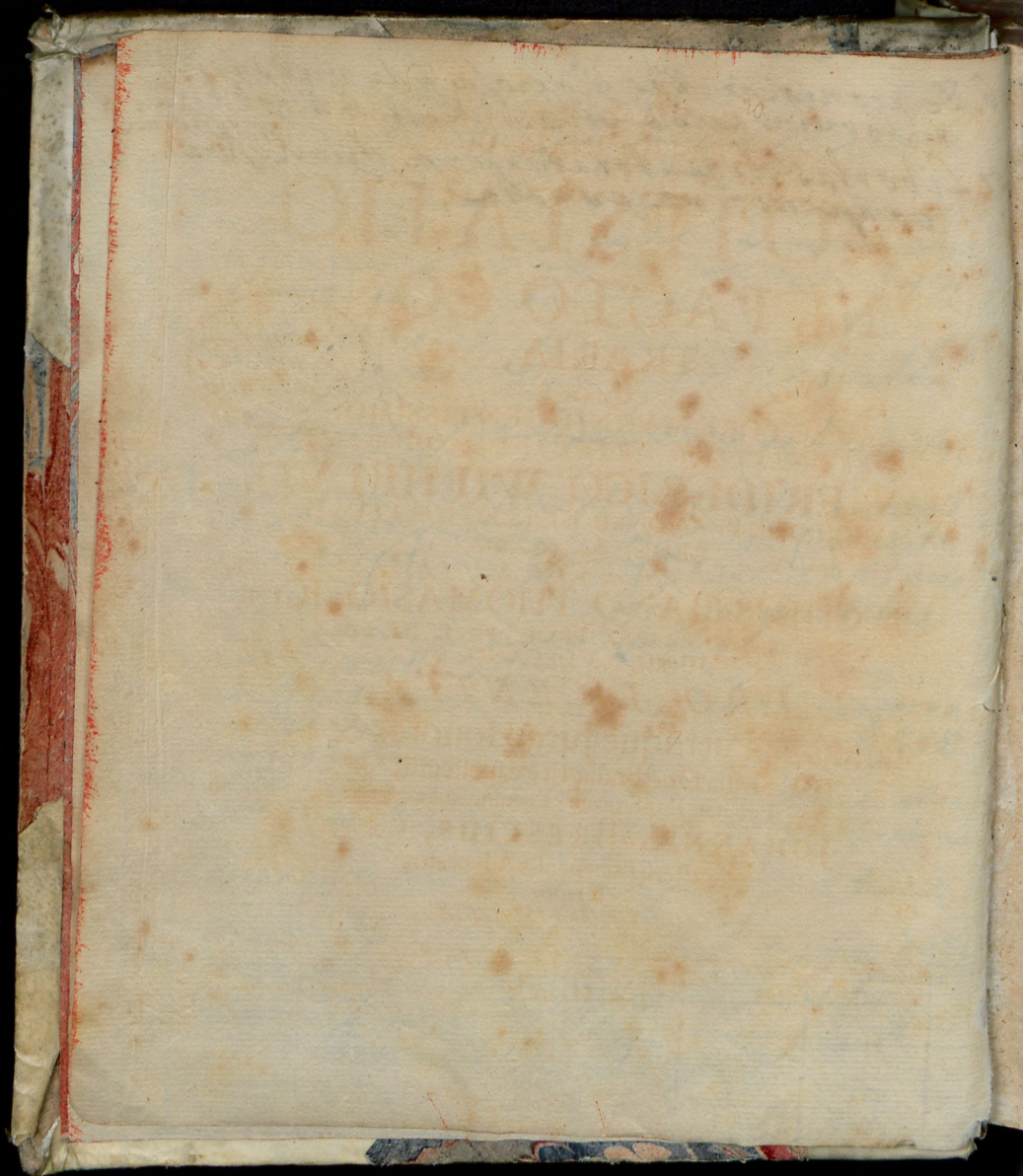
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

1. De Proteratione facta contraria. P. (Thomasio
R. J. Broscius.
2. De usu practico denunciationis Evangelicæ ad
Ed. C. 13. X. de iudiciis P. Cod. R. W. Brüning
3. De usu exiguo S. Ti. Vellegani in foris Germaniæ
R. (Thomasio. P. J. P. Krankeß.
4. De iure circa pharmacopolia civitatum P. (Thom. J.
G. C. L. Frischius.
5. De Desertione ordinis Ecclesiastici. P. Cod. R. D. F. Rückbusch.
6. De inutilibus pactorum jurar. Rom. in iudiciis in foris
Germaniæ. R. E. J. Brönneker. P. P. Bose.
7. De praesertione eversionis in cessione nominis secundum
principia juris naturæ et Rom. P. Cod. J. C. E. Oelshæfer.
8. De iniquitate et injustitia actionum injuriarum.
J. H. Böhm.
9. De casibus arduis et majoribus. P. Cod. R. F. Maas.
10. De involucri Simoniacæ detortis. P. Cod. R. J. G. Sertschig.
11. De anno deservito seu salario pro merito. P. Cod.
R. J. H. de Luedicke.
12. De solitione praesumptionum. P. Cod. R. F. G. Herold.
13. De primo foro subditorum Imperialium in Auf. Affr.
L. P. J. P. Ludwig. G. P. Solvo.
14. Differentiæ juris Rom. et Germ. in fructuum attributione
in primis tutelæ fructuariæ. R. J. P. Ludwig. J. H. Hoffig.
15. De effectu pacti tortiæ et in civilibus et in criminalibus
causis. R. J. F. Ludovici. R. J. D. Schütz.
16. De diverso iure bonorum acquiretorum et hereditariarum.
P. Cod. R. J. P. Doebel.
17. De probabilitate episcopi effecta. P. Cod. R. J. G. Schlitz.
18. De differentis juris Rom. et Germ. in mutuo in Anlostru.
R. J. P. Ludwig. R. J. P. Reh.
19. De erroribus commun. circa matrimonialia. P. H. Bodino.
R. P. H. Sandra.
20. De iure praesertionis circa revocationem in Auf. An
Hoyringt. R. J. F. Schneider. R. C. A. Hepe.

21. De beneficio emigrandi ob religionem. P. F. Hoffm.
 22. De protestationibus in cambis. J. J. Vffenbach.
 23. De privilegiis ad instar. C. A. Kinder.
 24. Quatuor (sic) dissertationes de reo recusae scilicet.
 1) An traditio necessaria sit ad transferendam dominium.
 2) de jure generationis. 3) de libertate status Regis.
 4) de rebus merae facultatis.
 25. De Cessione actionum post solutionem occas. l. 29. ff. de
 fidejuss. junct. l. 28. Mandat. P. P. Burmann.
 P. P. Iken.
 26. De jure foederum sive Allianciarum vob. Einmüßig.
 A. G. Everts.
 27. De modo augendi fidem et potestatem principis
 per abrogationem fidei-jurisdictionis mere testamentariae
 riae et legitimae. P. P. Erribert. R. H. et Iuris
 28. De commercio humano sive veris contractibus,
 P. P. Arrit. P. J. C. Hopperhausen.
 29. De Legulejismo. C. E. Jön.
 30. De jure Republicarum, seu de jure habendi pontonem
 in flumine publico, vulgo fahrgewässrigkeit. P. P. H.
 Thörnicker.
 31. De eorum jure est circa venationes in genere et in
 specie circa venationes precarias vob. Grad. j. g. t. u.
 P. L. P. Arrit. P. J. C. Hallenhorst.
 32. De Encoeniis templorum. An Einmüßig P. H. Linck
 P. C. Jön.
 33. De Anstropis vulgo Einbrägen P. H. Socerius P. A. B.
 34. De anone juris subocens. An Einmüßig fund. j. g. t. u.
 P. J. Anstrop. P. H. C. Wyl.
 35. De electione actionis utilitatis ejusq. jure. P.
 J. A. Frommann. P. H. Graft.

36. De promissionibus generosa fide vallatis.
nos cavalleres parole v. d. Adel. Geort. H. H. Gold. P. C. C. C.
37. Libertas Argentoratensium Ayle Ryswici.
consi non expuncta. Barner

I.

B. C. D.

DISSERTATIO INAUGURALIS,
DE

**PROTESTATIO-
NE FACTO CON-
TRARIA,**

QUAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENB. ET ELECTORATUS HÆ-
REDE, &c. &c. &c.

PRÆSIDE

DN. CHRISTIANO THOMASIO, Jcto,
CONSIL. ELECT. BRAND. PROF. PUPL. ET FACULT.
JURID. h. t. DECANO,

PRO LICENTIA,

Summos in utroque Jure Honores & Privi-
legia Doctoralia ritè capeffendi,

Publico Eruditorum examini submittit

JOHANNES BRESCIUS, Gubenas,
Dicafterii Lubenensis Advocatus

Juratus.

Ad d. XII. Maji MDCXCIX.

H. L. Q. C.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Recusa, Literis CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr. 1713.

1.

PROTESTATIO

NE FACTO CON-

TRARIA

DR. FRIDERICUS WILHELMUS

DR. CHRISTIANUS MASIO

PRO LICENTIA

Summus Imperatoris Honoris & Tituli

JOHANNES WARESCITUS

Handwritten text at the bottom of the page, including a date and location.

PRÆFATIO.

PRat animus, varia illa
quæ ex multis Scriptoribus de Pro-
testatione factæ contrariè college-
ram, cum cura ordinare, & metho-
do hætenus consueta paulo fufius
iusta dissertatione proponere. Sed
cum præter spem causæ subortæ
sint, quæ me in patriam, citius quam antea cogitaveram,
avocent, cogor saltem berves hæc theses ad disputan-
dum proponere; atque prolixiorẽ elaborationem hu-
jus thematis maxime practici secundis curis reservare.
Faxit DEUS feliciter.

Th. I.

Protestationis vox in omnium ore est, & quamvis pa-
rum latina videatur Fabro, nobis tamen sufficit, quod
eadem usurpata aliquoties sit à JCtis, ex quorum scriptis
Pandectæ sunt compositæ l. 34. ff. de negot. gest. l. 1. §. 4. quod
leg. quamvis & abusive hac voce utatur Justinianus §. 1.
Inst. proœm. l. 14. C. de inur. stipul.

Th. II.

Protestatio autem est *declaratio voluntatis nostræ per
verba, juris nostri conservandi causa facta, ne id factio aliquo
nostro amisisse videamur.*

A 2

Th. III.

Th. III.

Declaremus rem per exempla ex legibus. Ita in *l. 34. ff. de neg. gest.* mater verbis: se ideo filium alere, ut aut ipsum aut tutores conveniat, declaravit voluntatem suam, ut jus repetendi alimenta sibi conservaret, nec videretur præstatione alimentorum tanquam ex pietate factâ id amisisse.

Th. IV.

Ita in *d. l. 1. §. 4. quod leg.* dum duabus actionibus utimur, declaramus voluntatem nostram per verba, quod ex alterâ velimus consequi, quod nobis debetur, ut jus indemnitatis conservemus, neque cumulatione hac actionum vel pœnam plus petitionis incurramus, vel tanquam incertum quid petentes à iudicio removeamur.

Th. V.

Ergo cum voluntas nostra vel verbis declaretur vel factis, unde & voluntatis divisio oritur in expressam & tacitam, putamus protestationem ad expressam voluntatis declarationem pertinere, atque adeo nullam protestationem esse tacitam, ac nullam fieri factis, quatenus facta verbis opponuntur.

Th. VI.

Non tamen putandum est, ad protestationem requiri, ut præcisè mentio fiat vocis protestandi vel similis, sufficit quod verba ad sint alia, quæ animum protestandi declararent: Ita creditor, qui in alienationem pignoris consentit, additis verbis, *salvâ causâ pignoris*, his verbis protestatus esse censetur, ne amittat jus pignoris. *l. 4. §. 1. quib. mod. pign. solv.*

Th. VII.

Dum juris *nostrî* mentionem facio, includo etiam jus illius, cujus personam sustineo, si v. g. tutor, vel procurator,

tor, vel negotiorum gestor, aut defensor sim. Extra hanc causam uti nemo alii acquirit, ita & nemo protestatione alterius jus conservare videtur.

Th. IIX.

Sub *conservatione* vero juris nostri etiam intelligo a-
versionem damni. Hoc enim ipso conservo jus indem-
nitatis. An protestatio etiam juris acquirendi causa fie-
ri possit, tamdiu dubito, donec afferatur exemplum.

Th. IX.

Causa impulsiva protestationis est aliquid factum
nostrum suspicionem pariens, quasi jus nobis compe-
tens amisisse voluerimus.

Th. X.

Per *factum* hic intelligo, non quatenus verbis op-
ponitur, sed quatenus generale verbum est, sive verbis
sive re quid agatur *l. 19. & l. 58. de V. S.* Ita in *l. 34. de negot.
gest.* aderat factum stricte dictum alimentacionis. Ita in
l. 1. §. 4. quod legatorum verba aderant protestationi ca-
sam suppeditantia.

Th. XI.

Factum *nostrum* requiro. Nam factum alienum vel
justum timorem nobis excitare nequit juris nostri amit-
tendi, vel si cum potestate jus nostrum auferendi con-
junctum est, protestatio esset nullius usus.

Th. XII.

Etenim si par sit, ex cujus facto amissionem juris
mei, timeo, frustra id fit, cum ex facto nostro amittan-
tur jura, sive illicito, sive licito. Alter vero facto suo jus
meum tollere nequit. Rem quidem perdere meam pot-
est, sed jus ipsum non auferre.

Th. XIII.

Si vero superior sit, vim obligandi nos facto suo v.g.
legibus habens, protestatio est illicita & jus nostrum quod

A 3

nul-

nullum habemus, conservare non potest, sed potius reos
pœnæ talis protestatio reddet.

Th. XIV.

Quin & si maxime dubium aliquod jus habeamus,
adversus superiorem semper periculosè protestamur.
Ita memini Potentem aliquem Principem indulgisse Se-
natui ac jussisse, ut in quo Jam loco municipii extrueret
turrim custodiens civibus delinquentibus usui futuram.
Non poterat id aliter fieri, quam ut ex parte turris illa
extrueretur in area ad quandam universitatem in illo
municipio pertinente. Protestabatur Universitas hæc so-
lenniter adversus Senatum. Senatus referebat Principi.
Princeps renovabat mandatum. Protestabantur de novo
Domini areae. Ac repetabatur illa protestatio toties, do-
nec Princeps mandato clausulam insereret, ut Senatus in
turri illa peculiare hypocaustulum extrueret, si forte eo
imposterum opus habiturus esset Princeps adversus Pro-
testantes.

Th. XV.

Sed tamen iniquis, nihil frequentius, quam ut, si quis
alteri contumeliam inferat, injuria affectus dicat: *pro-
fessor de injuria*. Hic vero protestationi causam dat factum
alienum.

Th. XVI.

Ego vero nihil muto: Protestatio & hic fit ob factum
proprium, & ne alter taciturnitate sua videatur jus agen-
di amisisse: Ergo Protestatur non propter factum alie-
num, sed ob proprium. Id tamen inde notes, sub voce fa-
cti, uri & alias in jure fit *l. 89. d. V. S.* hic comprehendi et-
iam non facta.

Th. XVII.

Non tamen necesse est, ut ex facto, cujus causa pro-
te-

testatur, eliciatur verosimilitudine magna præsumtio
juris amittendi. Sufficit si saltem ex facto suspicio oriri
possit. Prudenter enim facit, qui in actionibus suis omne,
quantum poterit, dubium tollit.

Th. XVIII.

Igitur cum prudenti protestatione non confundenda
est protestatio planè superflua & otiosa. Quamvis enim
superflua non noceant, tamen si nec ullum habent usum,
si non stulta sunt, certè virum prudentem non decent.

Th. XIX.

Tales sunt v.g. protestationes Practicorum, quod ve-
lint omnia jura, clientibus suis reservare, quod nolint o-
nerari probatione superflua &c. talis etiam est protesta-
tio in subscriptione testium testamentariorum: *iedochy
mir und den meinigen ohne Schaden.*

Th. XX.

Declarat hæc tenus dicta elegans Ulpiani locus *l. 14. §.
7. de religiof. & sumt. fun.* Interdum s. qui sumtum in funus fe-
cit, sumtum non recipit, si pietatis gratia fecit, non hoc animo,
quasi recepturus sumtum. Igitur estimandum erit arbitro,
quo animo sumtus factus sit. Utrum negotium quis vel defun-
cti, vel heredis gerit, vel ipsius humanitatis; an vero misericor-
dia vel pietati tribuens vel affectioni. Potest tamen distingvi
& misericordie modus, ut in hoc fuerit misericors vel pius, qui
funeravit; ut eum sepeliret, ne insepultus jaceret, non etiam
ut suo sumtu fecerit. Quod si judici liqueat, non debet eum
qui convenitur, absolvere. Quis enim sine pietatis intentione
alienum cadaver funerat? Oportebit igitur testari quem, quo
animo funerat, ne postea patiatur questionem.

Th. XXI.

Quam cautè vero & perspicuè protestationes fieri
debeant, elegantissimè iterum Ulpianus *d. l. 14. §. 8. exem-
plo*

plo docet. Plerique filii, cum parentes suos funerant, vel alii, qui heredes fieri possunt, licet ex hoc ipso neque pro herede geritio, neque adiuo praesumitur, tamen ne vel miscuisse se necessarii, vel caeteri pro herede gessisse videantur, solent testari, pietatis gratia facere se sepulturam. Quid si supervacuo fueris factum? ad illud se munire videntur, ne miscuisse se credum, ad illud non, ut sumum consequantur: quippe protestantur, pietatis gratia id se facere. Plenius igitur eos testari oportet, ut & sumum possint servare.

Th. XXII.

Sed de iis illi disputent, qui de Protestationum efficacia primario solliciti sunt. Nos de Protestatione facto contraria acturi sumus, quæ nullum communi & unanimi proverbio dicitur efficaciam habere. Ubi tamen initio capitale illud dubium occurrit, quod per hactenus tradita omnis protestatio sit facto contraria, cum omnis protestatio fiat, ne facto nostro videamur jus admisisse. Ergo vel nulla protestatio videtur effectum habere, vel nulla protestatio ideo quod facto contraria sit, effectu suo destitui.

Th. XXIII.

Quid ergo dicemus? Videtur brevissime res exprimi posse, si tres casus secernamus. Aut enim protestatio fit post factum proprium, aut in ipso facto, aut factum, cujus causa protestamur, praecedat.

Th. XXIV.

De primo casu hanc formamus negulam. Protestatio quæ post factum morale fit, ei quæ adversatur, nullum effectum habet. Diximus enim in antecedentibus, quod protestatio conservet jus nostrum, non vero quod nobis jus acquirat. Multo minus igitur apta est, ut jus alteri jam quaesitum auferre possit.

Th. XXV.

Th. XXV.

At vero quamprimum factum nostrum perfectum est, si morale sit, quod nobis ad obligationem imputari potest, statim eo momento alteri jus censetur esse acquisitum.

Th. XXVI.

Sic in contractibus, si alteri rem meam vendiderim, ita ut venditio jam sit perfecta, stulta erit protestatio subsequens, quod non vendiderim cum animo transferendi Domini, aut quod velim in re vendita mihi quædam reservare, de quorum reservatione in ipso negotio non feci mentionem.

Th. XXVII.

Ita si putator ex arbore, dejecto ramo aliquem interficiat, aut damnum det, non liberabitur ab obligatione si post dejectionem, etiam si statim fiat, clamet, cave. *l. 31. ff. ad l. Aquil. §. 5. Inst. eod.*

Th. XXVIII.

Aliud dicendum si antea proclamaverit. Incidit jam pulcher casus, quem referam, cum cautela inde suppeditetur advocatis prudenter se gerendi in probatione. Protestatio enim tempestitiva non semper facile probari potest. Conveniebat dives pauperem pajulum actione vel injuriarum vel legis Aquiliæ, quod ab ipso in via publica in lutum projectus, & ita vestimenta pretiosa grave damnum passa essent. Clamaverat bajulus, Cave, Cave, sed testes non habebat. Instruebat Advocatus Bajulum, ut corum judicio simularet, se esse mutum. Impatiens adversarius ad judicem conversus monebat, ne dolo hoc sibi imponi pateretur, cum vel mille testes producere posset, bajulum hunc alta voce clamasse: Cave, Cave. Ita vero absolvebatur reus ab actione.

B

Th. XXIX.

Th. XXIX.

Ac circa primam quidem hanc regulam nostram nemo facile dissentiet, cum Doctores potius communiter obibi dictam rationem ad protestationem efficacem requirant, ut fiat vel in ipso actu, vel actum præcedat. Sed de posterioribus duobus casibus distinctim erit procedendum.

Th. XXX.

Quod ergo secundum attinet, ubi protestatio fit in ipso actu, facta distinguenda sunt. Vel enim factum cuius gratia protestamur, inducit saltem vero similitudinem & præsumtionem, aut etiam suspicionem aliquam voluntatis nostræ, vel voluntatē nostram plene declarat.

Th. XXXI.

Primus modus, ut jam supra diximus, protestationis efficacis requisitum est, ejusque ratio in eo consistit, quod tacita voluntas cedat expressæ.

Th. XXXII.

Quod si voluntas nostra facto illo plene declaretur, rursus distinguendum est, utrum obligatio, quæ occasione illius facti alias oriretur, sit ex consensu nostro, utrum ex lege.

Th. XXXIII.

Si ex consensu: *Protestatio in ipso tali actu voluntatem nostram plene declarante interposita facit actum nullum.* Ratio est, quia nemo uno eodemque momento potest velle contraria aut contradictoria. Contraria autem voluntas non est voluntas.

Th. XXXIV.

Ita si dicam: Vendo tibi ædes meas ea tamen cum protestatione, ut non velim in te dominium transferre; aut: mutuo tibi dabo centum, sed cum ea protestatione,
ut

ut ea non alienes, nec venditio erit, nec mutuuum, & nihil agetur, si mane at res in illis terminis, & non ex novo facto alia voluntatis conjectura elici possit. Si enim v. g. ista centum sub illa conditione alteri tradantur, ex traditione præsumetur dispositum.

Th. XXXV.

Si vero obligatio veniat ex lege: *Protestatio in tali actu voluntatem nostram plene declarante, (sive alias factum su licitum, sive illicitum) interposita est inefficax.* Ratio est, quia protestatio conservat saltem jus nostrum, cuius translatio a libera nostra voluntate tantum dependet, non vero, quod in alium transferimus aut amittim; etiam in vitum.

Th. XXXVI.

Ita, si quis alterius absentis negotia gerat, etiam si in ipso actu negotiorum gestionis coram Notario & testibus protestetur, se nolle alteri rationes reddere, aut damna culpa data refarcire, nihilominus obligabitur.

Th. XXXVII.

Ita recognoscens documenta, quod sint contractus tales, quales adversarius esse dixerit, & quod ea sigillo suo signaverit, & iisdem nomen suum subscripserit, etiam si addat, quod absque animo recognoscendi hæc faciat, documenta habebuntur pro recognitis, *Corp. Proc. Tit. 14. art. 3. §. 1. n. 21.* quia ad recognoscendum aliquis ex lege processus tenetur. Aliud igitur esset, si quis extra iudicium talia faceret, ubi actus esset nullus, h. e. recognitio non recognitio.

Th. XXXVIII.

Ita si quis data opera alterum vulneret, etiam si statim & in ipso actu protestetur, quod non habeat animum injuriandi, injuriarum tamen tenebitur, quia lex talia facientem obligat, etiam in vitum.

B 2

Th. XXXIX.

Th. XXXIX.

Aliud foret, si quis non data opera eum vulneret, v. g. si defendat se contra aggressorem, & retro adstantem vulneret, dum gladium elevat, ut aggressorem feriat, aut si in summa ebrietate aliquem vulneret, ac priori casu statim, posteriori, quamprimum suæ mentis compos redditus, & facti sui gnarus factus fuerit, protestetur, se factum nolle quia tum lex vel plane non, vel saltem mitius punit.

Th. XL.

Restat ut videamus profectionem facto subsequenti contrariam. Hic vero sic arbitror: *Protestatio factum præcedens tollitur per factum subsequens contrarium, sive obligatio veniat ex consensu sive ex lege, sive factum subsequens plene declarat voluntatem, sive valde verosimiliter.*

Th. XLI.

Rationes non sunt longè quærendæ. Si enim obligatio veniat ex consensu, posterior voluntas derogat priori. Si ex lege, ratio repetenda ex th. 35.

Th. XLII.

Si subsequens factum plene declarat voluntatem, nulla adest ratio dubitandi, si saltem verosimiliter, voluntas nostra etiam expressa, tollitur non solum verbis, sed & facto, sive non solum alia voluntate expressa sed & tacita. Ita lex publicata non tollitur saltem alia lege, sed & consuetudine.

Th. XLIII.

Ita si quis dicat, quod nolit mihi ædes suas vendere, & tamen postea vendat, venditio subsistet. Ita si quis ante negotium gestum protestetur, quod nolit obligari, & postea negotia gerat, obligabitur.

Th. XLIV.

Ita si quis dicat, quod nolit mihi debitum remittere,
&

& tamen postea reddat mihi chirographum, censetur remississe. Ita si quis protestatus fuerit de amicitia erga me, & postea nimium familiariter mecum conversetur, ita ut indicia quædam animi injuriandi adsint, non obstante protestatione, tenebitur injuriarum.

Th. XLV.

Paucis hisce fundamentis arbitramur totam doctrinam de protestatione facta contraria includi posse. Multas limitationes regulis addere nolumus. Quo pauciores enim limitationes regulæ juris habent, eo magis philosophicæ, ac consequenter eo meliores habentur. Et ex dictis etiam putamus tradita Doctorum de protestatione facta contraria examinari posse. Quod ut alio tempore fiet fusius, ita summatim nonnulla nunc indicabimus.

Th. XLVI.

Detestari est absenti denunciare *l. 39 §. 2. ff. de V. S.* Detestatio est denunciatio facta cum testatione *l. 40. pr. eod.* Referendæ sunt hæc leges ad Edictum vi bonorum raptorum. Vis etiam est, si quid fiat contra detestationem *l. 1. §. sed est 7. ff. quod vi aut clam.* Vi facit, vi rapit, qui rem aufert contra detestationem. Quod cum non intellexisset Alciatus, multa de Protestatione *ad d. l. 40. pr. commentatus* est, extra oleas vagatus. Protestatio non est denunciationis species, nec detestatio protestationis *Wifsenb. ad d. l. 40.*

Th. XLVII.

Sed Alciatus deceptus est a Glossatoribus, qui communitè protestationis definitionem ab Ulpiano in *d. l. 40.* traditam esse putarunt, unde & Barrolus ac Martinus Nigrius integrum de protestatione tractatum hinc deduxerunt

runt. *Conf. Guedd. ad d. l. 39. §. 2. & d. l. 40. pr.* Arque hic est communis quasi fons errorum, quos Dd. in doctrina de protestationibus committere solent.

Th. XLVIII.

Orta etiam est exinde erronea protestationis divisio tradita Bartolo in *l. non solum 8. §. morte 6. ff. de N. O. N. n. 12.* quem communiter sequuntur Jason, Roggerius alique plures. Esse nimirum quandam Protestationem declaratoriam propriæ voluntatis ipsius protestandis, quandam prohibitoriam seu inhibitoriam, ne aliquid fiat, quandam certicatoriam alicujus facti vel omitti. Sed errorem hunc jam olim notarunt Martinus Gilbertus *n. 3. & 4. præfat. in tract. de protestationibus Roggeri aliorumque*, Johannes Petrus de Ferrariis in *Practica Papiensi forma declin. juris d. verb. protestans, n. 2. & 3.* Ripa in *c. cum M. Ferrarivensis 9. X. de constit. ac forte alii*. Nempe sola declaratoria protestatio est. Reliquæ sunt protestationis species spurix, ad denunciationem aut aliorum pertinentes.

Th. XLIX.

Sunt & aliæ Doctorum protestationis divisiones, vel æque erroneæ, vel certe parum utilitatis habentes. Quales sunt, quod protestationes sint vel publicæ, vel privatæ, (tam ratione causæ efficientis, quam ratione objecti;) vel tales quæ ex animo protestantis principaliter dependant, & quæ simul ex facto ejus dependeant, cui protestamur; vel quæ concernant factum proprium, vel quæ alienum; vel judiciales vel extrajudiciales; vel justæ vel injustæ; vel expressæ vel tacitæ seu præsumtæ; vel utiles vel inutiles; vel quæ fiunt juris conservandi causa, vel quæ damni avertendi &c. *Conf. Alciat. ad l. 40. pr. de V. S. n. 7. Mirr. de Ve de Protestat. n. 4. 8. & 11.*

Th. L.

De singulis ut seorsim agamus, prohibet instituti ratio,

tio. Id saltem omittere nolumus, protestationem præsumtam esse non ens per dicta superius in expositione definitionis. Tales esse dicuntur clausulæ in Rescriptis & concessionibus Principum tacite subintellectæ: Si preces veritate nitantur, item: salvo jure tertii. Sed quis talia non videt, impropriissimè protestationes appellari?

Th. LI.

Fortè tamen Dd. hic errandi occasionem sumserunt ex cap. 54. in fin. X. de appellat. verbis: *Sed si verbo vel facto appellationem se velle prosequi protestetur.* Ad debuissent considerare, quod Pontifex naturas rerum non possit mutare: debuissent cogitare, protestationem quæ absque verbis facta fit de appellatione prosequenda esse non ens.

Th. LII.

Traduntur etiam a Dd. regulæ de protestationibus vel non magni momenti vel inepte probantur. Saltem quasdam ex indice corporis Glossati hic memorabimus. Talis est 1. Protestationem nudam non dissolvere jam contractam obligationem; quæ uti vera & evidens est ex philosophia, ita inepte probatur ex l. 27. de const. pec. Pomponius falsam putat opinionem Labeonis existimantis, si postquam, qui constituit pro alio, Dominus ei denunciaret, ne solvat, in factum exceptionem dandam. Nec immerito Pomponius. Nam cum semel sit obligatus, qui constituit, factum debitoris non debet eum excusare. Agit hic textus de denuncitatione, non de protestatione Sed decepti Dd. quod denunciationem putaverint esse protestationis speciem.

Th. LIII.

Talis est 2. Protestatio nihil operatur, nisi adversarius consentiat. Quæ uti de Protestatione vera est falsissima, ita minime probatur ex l. 50. de cond. indeb. ubi Pomponius *Quod quis sciens indebitum de dit, hac mente, ut postea repetere, repetere non potest.*

Th. LIV.

Th. LIV.

Talis est 3. Protestatio non præsumitur esse vera, nisi probetur. Hæc regula uti in vera protestatione nullius est usus, ita nec probatur ex *l. 22. C. de transact. Si major transigisti, ad rescindendam transactionem de dolo contestatio*, i. e. ut volunt, protestatio quod dolo adversarii inductus sis ad transigendum, non sufficit. Potius textus de protestatione facta contraria explicari posset, si protestatio illa facta esset in ipsa transactione, ut vult Wissenb. *ad h. l.* siue postea, ut eam exponit Dion. Gottofredus. Accuratus tamen loquendo plane non de protestatione proprie sic dicta, sed de contestatione loquitur.

Th. LV.

Talis est 4. Protestationi causa est inferenda. Falsus est hic canon, neque probatur ex *l. si. fidejussor 29. ff. mand.*

Th. LVI.

Talis est 5. Protestatione facta alicui, jus ejus tolli, nisi contradicat. Et hoc falsum, neque probatur ex *l. si. fidejussor 7. ff. qui satisd. cogantur*. Ut taceam, fallitatem hujus axiomatis Glossatores perspicere potuisse vel ex *l. debet 7. in fin. princ. ff. nautæ, cauponæ, stabularii &c.*

Th. LVII.

Cæterum, uti supra ex sanæ rationis principiis deduximus veritatem thematis nostri, ita non opus est, ut cum Doctoribus sudemus, quomodo id probemus ex legibus utriusque jur. s. Hoc enim esset revera vagari extra oleas, aut rem certam argumentis incertis velle probare. Age videamus textus, quos adducere solent.

Th. LIX.

Afferuntur vero *l. 60. §. 6. locati*, ubi Labeo. *Locator horrei propositum habuit, se aurum, argentum, margaritam non recipere suo periculo: deinde cum sciret, has res inferri, passus*

*sus est. Proinde eum futurum tibi obligatum dixi, ac si propositum
fuit remissum.* Etiam si autem demus, textum hunc de protesta-
tione loqui, (quamvis & de hoc multa subsint dubia) & de facto
protestationi contrario, tamen exemplum saltem aut conclusio-
nem habebimus deductam ex axiomate nostro, tanquam ex præ-
missa. At contra principia Logica est asserere, præmissas proba-
ri ex conclusione.

Th. LIX.

Ut taceam hoc pacto rem apertam probari ex re dubia. Dubia
enim valde non solum est legis lectio, sed & sensus. *Conf. Dion.
Gottfr. in notis ibid. & adde l. 55. pr. & d. l. 60 §. ult. eod.* Dubium
est, de dabilitate casus & quid Locator horrei opus habuerit ista
protestatione, nisi forte sub edicto, *navis, caupones, stabularii* etiam
comprehensi fuerint domini horreorum *arg. l. 1. §. 4. navis
& caupones, stabularii ut recepta restituant.*

Th. LX.

Alii ad *l. 21. pr. de acquir. & omitt. hered.* provocant. *Si quis ex-
traneus rem hereditariam quasi subripiens vel expilans tenet,
non pro herede gerit. Nam admissum contrariam voluntatem de-
clarat.* Neque tamen hic textus de protestatione agit, & exinde
argumentum non nisi longe remotum peti potest. Similis est ra-
tio *l. 188. pr. ff. de R. J. & l. 14. C. de fide instrum.* qui textus etiam à
quibusdam ad materiam protestationis torquentur.

Th. LXI.

Provocari etiam solet ad *c. 9. X. de confit.* ubi Pontifex jubet,
ut Ferrarienses Canonici, qui ut redditus suos augmentarent,
convenerunt, ut proventus Ecclesiæ saltem dividantur in qua-
tuordecim præbendas, & postea tamen quinque Canonicos su-
pra quatuordecim receperant, neque tamen illis præbendam as-
signaverant, paterentur his Canonici præbendas assignari. Non
continet hic casus exemplum protestationis facto contrariæ. Et
falsum est quod Pontifex dicit, quod Canonici per electionem
illorum quinque supra numerum constitutioni suæ derogave-
rint. Neque enim constituerant, quod non plures quam quindecim
eligere vellent, sed quod non plures quam quindecim præ-
bendas vellent assignare.

C

Th. LXII.

Th. LXII.

Deniq; adducitur *cap. 54. X. de appellat.* Ubi Glossatur in sum-
mario hanc ponit sententiam: si appellans ad superiorem com-
pareat coram iudice inferiore super concernentibus appellatio-
nem, ipsi appellationi renunciare videtur. Si autem proteste-
tur, quod per hoc nollit renunciare appellationi, non est audi-
endus tanquam contraria allegans. Ego vero puto, Glossatorem
non benè percepisse sententiam Pontificis, longe aliud ibi di-
sponentis. Quamvis ipse Pontifex forte non intellexerit, quid
ibi in verbis finalibus capituli voluerit, ita illa verba contradi-
cunt decisioni paulo ante præcedenti.

Th. LXIII.

Propius ad rem præsentem pertinet casus in *cap. 20. X. de off.
jud. de leg.* ubi definitur quod ille censeatur renunciassè appel-
lationi, qui coram eo a quo appellavit, litem prosequitur. Sed
neque tamen & hic textus de protestatione loquitur, & si lo-
queretur, esset saltem casus similis, non textus probans.

Th. LXIV.

Neque feliciores sunt Doctores in proponendis casibus ad
doctrinam nostram pertinentibus. Sunt qui istum ponunt.
Aliquis injuriam servo intulit & protestatus est se non fecisse
animo afficiendi injuria dominum. Putant dominum non posse
agere actione injuriarum propter protestationem. Nos puta-
mus esse protestationem factò contrariam, ita ut Dominus age-
re possit. Provocant illi ad *l. 18. §. 3. & 4. de injur.* Nos provoca-
mus ad sanam rationem & petimus potius evolvi *§. 5. d. l. 18.*

Th. LXV.

Alii casum afferunt, quod mandans verberare aliquam &
protestans ne occidatur, tamen teneatur poena homicidii, cum
mandando in culpa fuerit, & hoc evenire posse scire potuerit.
c. fin. de homicid. in 6. Nos poena homicidii eum non teneri sta-
tuimus, sed extraordinarie puniendum esse. Neque obstat sen-
tentia nostra *d. cap. fin.*

Th. LXVI.

Ista tamen casus huc pertinet. Emphytevta debito tempore
non solverat canonem. Dominus Emphytevteos accipit cano-
nem

nem futuri temporis addita protestatione, se non remittere caducitatem. Est protestatio facta contraria. Aliud esset, si hanc protestationem adderet eo casu, si acciperet canonem præteritum. Imo protestatio tum esset abundans. Nam etiam non protestando retineret actionem revocandi Emphytevsin.

Th. LXVII.

Porro: Dixit quis: Tu mentiris salvo honore tuo. Putant Dd. esse protestationem facta contrariam. *Gail. l. 2. obs. 101. Mund. vol. 1. conf. 12. n. 247. seq. Gotthofr. in rot. ad l. 21. pr. de A. vel O. H. lit. Z.* Ego id indistincte verum esse non puto. Præterquam enim, quod adhuc dubium sit, quod supponunt, hæc verba: Tu mentiris, esse per se injuriosa; Quidsi quidam sint ita scurriliter familiares, ut & verba alias magis contumeliosa pro verbis familiaribus usurpent?

Th. LXVIII.

Similis formæ est exemplum Farinacii *de hæresi qu. 178. n. 153.* Protestatur quidam, se credere omnia, quæ credat Ecclesia, vel in specie protestatur, se credere Messiam jam advenisse, & tamen juxta ritum Judæorum Paschalem agnum occidit & manducat, vel Sabbatum colit, vel similia perpetrat. Putat Farinacius, esse protestationem facta contrariam. Sed sapit hoc nimis Jurisprudentiam irregularem inquisitorum hæreticæ pravitatis. Nos dissentimus.

Th. LXIX.

Alius casus. Respondet quis ad libellum addita protestatione, quod non intendat respondere. Putant esse protestationem facta contrariam. *Conf. Mysf. Cent. 3. obs. 174.* Admittimus, si modo non leges velint, ut exceptionibus dilatoris semper adjungatur eventualis litis contestatio. Quo casu protestatio salutaris est.

Th. LXX.

Alii sic: Quidam in præsentia testium expresse protestatur, quod omnia quæ in posterum dicturus vel facturus sit non facturum sit animo contrahendi matrimonium cum aliqua muliere, postea vero matrimonium cum illa muliere contrahit. Valet matrimonium, quia per factum videtur a protestatione recessisse. *Josf. ad l. 8. de N. O. N.* Nos decisionem casus admittimus, rationem decidendi negamus. Ista enim ratio potius subest, quod protestatio fuerit dolosa.

Th. LXXI.

Fecit aliquis testamentum, cum clausula protestatoria, quod si postea testamen-

amentum facturus sit, id non valere debeat, si non v. g. præpositum ei sit signum crucis, aut, nisi incipiat certis quibusdam verbis, aut nisi clausula cassatoria aperte sit addita. Facit postea aliud testamentum, ubi istæ conditiones non apparent. Communiter putant prius testamentum ruptum esse, & protestationem esse factò contrariam. Nos putamus prius valere, & protestationem effectui suo non destitui.

Th. LXXII.

Consulit Abbas & Felin. *in cap. 5. X. de presunt.* si filia justa de causa nolit nubere illi, cui pater illam desponsaturus est, neque per silentium suum matrimonio consentire velit, juxta *l. in sponsalibus 7. in fin. ff. de spons.* quod bene sibi consulat, si prius coram amicis potestibus 7. *in fin. ff. de spons.* quod bene sibi consulat, si prius coram amicis potestibus, se tacendo nolle patri despondenti consensum adhibere, & quod non contradicat, id fieri ex justo metu, Nos hoc consilium ineptum putamus.

Th. LXXIII.

Denique supra nullas limitationes doctrinæ de protestatione factò contraria adjecimus, quia statuimus, limitationibus Dd. quas tradunt, non esse opus. Talis est I. quod protestatio factò contraria jus nostrum conservet, si actò contrarius dependeat solum a voluntate protestantis: Ut: si cui bis legavero, semel tamen prestari volo *l. 22. pr. de legat. 3. Juson ad l. 8. de N.O. Nn. 14.* Imo vero etiam si actus tantum a voluntate protestantis dependeat, tamen Protestatio facta contraria est inefficax. In exemplo vero adducto non est protestatio factò contraria, sed factò conformis.

Th. LXXIV.

II. Limitant, nisi actus presuntive tantum, non vere sit contrarius. Rem ipsam concedimus. Sed hoc non est limitatio, quia per eam nihil limitatur aut restringitur.

Th. LXXV.

III. Limitant, nisi facta sit protestatio altera parte præsentente & consentiente vel non contradicente: v. g. si quis sciente & consentiente muliere protestetur, quod quæcumque gerat cum illa, non intendat cum ipsa contrahere matrimonium, tum dicunt, non esse matrimonium, etiam si publice matrimonium cum illa contrahat. Nos initio putamus hoc non esse exemplum protestationis factò contrariæ, sed factò conformis, nihilominus tamen statuimus, quod matrimonium subsequens valeat non obstit. protestatione.

Th. LXXVIII.

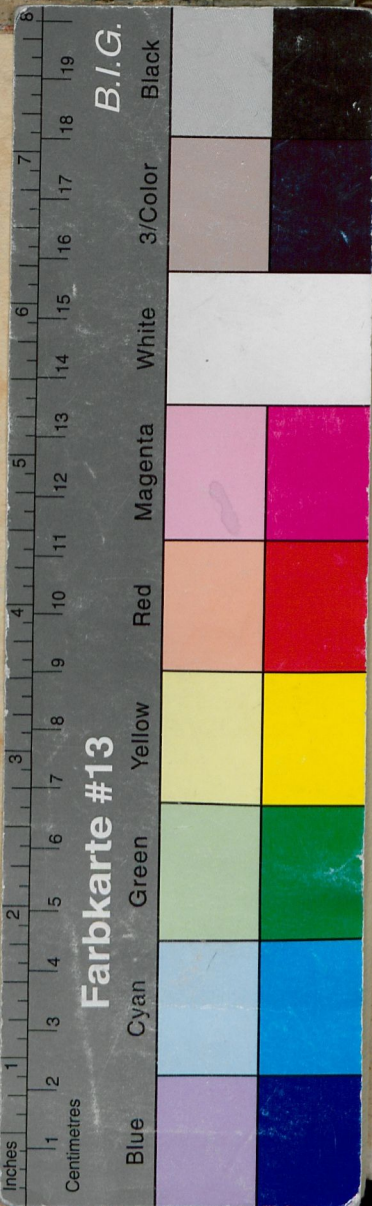
IV. Limitant nisi protestatio juramento sit corroborata. Hoc enim casu dicunt in tantum valere protestationem, ut nequidem per actum contrarium juramento confirmatum tolli queat. Dant exemplum, Si mulier protestetur patri aut Notario stipulanti eorum nomine, quorum interest, quod non velit consentire alienationi dotis, insuperque jurat, postmodum autem marito alienanti consentiat, & juret, non tamen esse firmam alienationem. Sed nos limitationem falsam esse putamus. In exemplo quidem res ita se habet ut dicitur.

Sed exemplum est impertinens.

TANTUM.

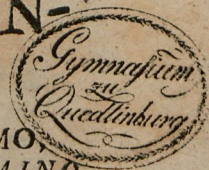

L.

B. C. D.

DISSERTATIO INAUGURALIS,
DE

**PROTESTATIO-
NE FACTO CON-
TRARIA,**

QUAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENB. ET ELECTORATUS HÆ-
REDE, &c. &c. &c.

PRÆSIDE

DN. CHRISTIANO THOMASIO, Jcto,
CONSIL. ELECT. BRAND. PROF. PUPL. ET FACULT.
JURID. h. t. DECANO,

PRO LICENTIA,

Summos in utroque Jure Honores & Privi-
legia Doctoralia ritè capeffendi,

Publico Eruditorum examini submittit

JOHANNES BRESCIUS, Gubenas,
Dicafterii Lubenensis Advocatus

Juratus.

Ad d. XII. Maji MDCXCIX.

H. L. Q. C.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Recusa, Literis CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr. 1713.